

Bilag 1: Forslag til fremgangsmåde og temaer for undersøgelse af bosteder

Baggrund

Socialudvalget har på sit ekstraordinære møde den 20. december 2007 besluttet ”at der gennemføres en grundig ekstern undersøgelse af forholdene på alle bosteder i København og et oplæg til anbefalinger til eventuelle forbedringer på området”. (SUD 537/2007)

Udgangspunktet for udvalgets beslutning om at iværksætte en grundig undersøgelse på bostederne er, at der har været en række konkrete sager indenfor det sidste år på bosteder for psykisk syge og udviklingshæmmede i København, som har gjort det tydeligt, at der er behov for at sætte mere fokus på kvaliteten i indsatsen overfor beboerne. Socialforvaltningen foreslår på denne baggrund, at undersøgelsen kun gennemføres på voksenområdet for psykisk syge og handicappede, idet der ikke har været nogen direkte anledning til at inddrage områderne børn og unge og botilbud til stofmisbrugere og hjemløse. Denne afgrænsning vil samtidig gøre undersøgelsen, der vil komme til at omfatte et stort antal bosteder, mere fokuseret og øge udbyttet af denne.

Forslag til principper for undersøgelsen

Med udgangspunkt i Socialudvalgets beslutning om en grundig undersøgelse af forholdene på alle bosteder i København kunne følgende principper lægges til grund for undersøgelsen:

- At undersøgelsen er uvildig og udføres af et eksternt firma
- At undersøgelsen omfatter samtlige bosteder i København på området for voksne med særlige behov og voksne med handicap (i de tilfælde hvor der er tale om store bosteder, gennemføres undersøgelsen på afdelingsniveau eller tilsvarende)
- At undersøgelsen bygger på data indsamlet fra beboere, pårørende, ledere og medarbejdere på bostederne og forvaltningen, samt baggrundsdata fra forvaltningen
- At undersøgelsen omfatter rollefordelingen mellem de forskellige instanser, eksempelvis Embedslægen, psykiatere m.v., der har med beboerne at gøre
- At undersøgelsen omfatter besøg på samtlige bosteder omfattet af undersøgelsen
- At undersøgelse indeholder en undersøgelse af såvel pædagogiske, som socialfaglige og sundhedsfaglige aspekter
- At repræsentanter fra brugerorganisationer, pårørendeforeninger og faglige organisationer inddrages i processen omkring undersøgelsen

Forslag til konkretisering af undersøgelsens formål

Det foreslås, at undersøgelsen afdækker om bostederne overholder de lovgivningsmæssige krav der er til udførelsen af arbejdet, f.eks. omkring magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, medicinhandling m.v., herunder om de anvendte procedurer, retningslinier og ledelsesmæssige initiativer på området er tilstrækkelige.

Det foreslås endvidere, at undersøgelsen afdækker beboernes tilfredshed og trivsel i bred forstand på bostederne og kommer med forslag til evt. forbedringer.

Såfremt Socialudvalget finder det hensigtsmæssigt vil der være mulighed for, at undersøgelsen kan danne udgangspunkt for det fremtidige kvalitetsudviklingsarbejde på bostederne, idet undersøgelsen som den er foreslået her vil

- give politikere, borgere og offentlighed en indsigt i kvaliteten,
- inddrage beboere og pårørende i en vurdering af kvaliteten i tilbuddene og i forslag til evt. forbedringer,
- beskrive aktuelle fremgangsmåder og procedurer i det eksisterende arbejde, herunder komme med forslag til evt. forbedringer inkl. økonomien i sådanne forbedringer.

F.eks. kunne undersøgelsen blive afsat for kvalitetsstandarder på bostedsområdet.

Bosteder omfattet af undersøgelsen

Undersøgelsen vil omfatte:

- 35 bosteder, 45 bofællesskaber på handicapområdet med i alt 707 pladser, og
- 9 bosteder og 34 bofællesskaber på området for psykisk syge med i alt 1115 pladser.

Med inddeling af bostederne i underafdelinger skønnes det, at undersøgelsen vil komme til at omfatte 85 bostedsenheder, 79 bofællesskaber.

Forslag til temaer i undersøgelsen

Det foreslås, at undersøgelsen overordnet belyser:

- om borgerne får den støtte, som de har ret til efter loven og efter de beslutninger, som Socialudvalget har truffet,
- om bostedets arbejde er tilrettelagt og bliver udført på en fagligt forsvarlig måde, i overensstemmelse med gældende love og regler for virksomheden,
- hvordan beboere, pårørende, ledere og medarbejdere oplever kvaliteten i den sociale indsats på bostederne, og at
- forslag til forbedringer på områder, hvor det vil vise sig nødvendigt, herunder estimerer evt. omkostninger hertil.

I det følgende oplistes en række temaer, som kunne inddrages i undersøgelsen. Listen er ikke udtømmende.

1. *Tilbuddets målgruppe, målsætning og beboersammensætning. Her kunne der f.eks. sættes fokus på*

- Beskrivelse af målgruppen og overordnet målsætning for tilbuddet
- Beskrivelse af tilbuddets aktuelle brugersammensætning
- Sammenhæng mellem tilbudets aktuelle brugersammensætning og målsætning

2. **Tilrettelæggelse af den samlede indsats overfor beboerne. Her kunne der f.eks. sættes fokus på**
 - Hvordan arbejdes der med tilbudets overordnede målsætning i det daglige arbejde
 - Hvilke pædagogiske og socialfaglige metoder og indfaldsvinkler arbejdes der med
 - Hvordan er samarbejdet med forvaltningen samt andre instanser, herunder egen læge, embedslæge, psykiater m.v.
 - En vurdering af om den samlede indsats er tilrettelagt hensigtsmæssigt i forhold til beboerne.

3. **Beboernes trivsel og dagligdag på bostedet. Her kunne der f.eks. sættes fokus på**
 - Beskrivelse af stemning på bostedet
 - Kontakten mellem beboere og personale
 - Hvad synes beboerne om at være der
 - Hvordan håndteres og forebygges sikring af privatlivets fred og fortrolighed
 - Hvordan håndteres og forebygges overgreb mellem beboere (verbalt og fysisk)
 - Forekommer der tilfælde af krænkelse/overgreb, omsorgssvigt og seksuelt misbrug og hvordan håndteres det af ledelse og personale
 - En vurdering af beboernes trivsel og tilfredshed på bostedet og om dagligdagen fungerer hensigtsmæssigt.

4. **Brugerindflydelse på bostedet. Her kunne der f.eks. sættes fokus på**
 - Hvilke områder har beboerne indflydelse på og hvordan
 - Er der brugerråd? Hvad er dets funktion og hvordan fungerer det
 - Hvordan tages der højde for beboernes værdier
 - En vurdering af om beboerne har indflydelse på deres tilværelse.

5. **Inddragelse af pårørende på bostedet. Her kunne der f.eks. sættes fokus på**
 - Hvordan samarbejdet med de pårørende fungerer
 - I hvilken grad er det formaliseret? Er der en politik for inddragelse af pårørende og hvordan fungerer den
 - Har tilbuddet fået klager fra pårørende i det forløbne år og i forhold til hvad
 - En generel vurdering af, hvordan der samarbejdes med de pårørende.

6. **Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten på bostedet. Her kunne der f.eks. sættes fokus på**
 - Om procedurerne vedr. magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten bliver fulgt og på hvordan bostedet håndterer magtanvendelser m.v. og indberetninger heraf
 - Er der særlige problemstillinger, der giver anledning til magtanvendelse m.v.
 - Har der været episoder med magtanvendelse m.v., der har givet anledning til særlige tiltag
 - En vurdering af om bestemmelserne følges og procedurer overholdes, samt af hvad der gøres for at forebygge at evt. problemer udvikler sig.

7. **Medicinhåndtering. Her kunne der f.eks. sættes fokus på**
 - Hvordan håndteres medicin konkret i tilbuddet
 - Om personalet har de fornødne kompetencer til at give medicin og kendskab til relevante vejledninger fra Sundhedsstyrelsen

- Om personalet har kendskab til relevant medicin på området
- Om arbejdet foregår i samarbejde med eller under supervision af lægelig ekspertise
- En vurdering af, om bestemmelserne for medicin håndtering følges og procedurer overholdes
- En stikprøveundersøgelse af medicinforbrug og medicin håndtering i enkeltsager, herunder af rollefordelingen mellem forskellige instanser.

8. De fysiske forholds betydning for beboernes hverdag.

- Hvordan påvirker de fysiske rammer beboernes hverdag og livskvalitet
- Hvordan påvirker de fysiske rammer det pædagogiske arbejde
- En vurdering af tilbuddets fysiske rammer i forhold til det pædagogiske arbejde og beboernes trivsel.

9. Administration af økonomiske midler på bostedet. Her kunne der f.eks. sættes fokus på

- Hvordan administrationen af beboernes økonomiske midler håndteres på bostedet
- Om beboerne selv betaler for evt. hjælpemidler
- En vurdering af, om bestemmelserne for administration af økonomiske midler følges og procedurer overholdes.

10. Generelle forhold. Her kunne der f.eks. sættes fokus på

- Organisering af den pædagogiske, socialfaglige og sundhedsfaglige indsats på bostedet, herunder opgave og kompetencefordeling internt på bostedet
- Rollefordeling imellem forskellige instanser, eksempelvis Embedslægen, psykiatere, egen læge m.v., der har med beboerne at gøre
- Rekruttering af personale og personaleomsætning

Forslag til undersøgelsesdesign

Det er muligt at gennemføre undersøgelsen som en kombination af f.eks.:

- indsamling og analyse af baggrundsdata
- spørgeskemaundersøgelse
- interview/fokusgruppeinterview med beboere, pårørende, ledelse og medarbejdere på bostederne
- stikprøveundersøgelse af enkeltsager vedr. medicinforbrug og administration af økonomiske midler.

Det ovenfor skitserede forslag til undersøgelse kan baseres på en grundig og optimal undersøgelsesmodel, hvor alle bosteder og bofællesskaber er omfattet og med direkte besøg i alle bosteder eller underafdelinger af bosteder. I undersøgelsen gennemføres interview med de fire informantgrupper (beboere, pårørende, ledelse og medarbejdere) og med forvaltningen. Udgiften til den skitserede undersøgelse estimeres til ca. 3 mill. kr.

Det endelige design for undersøgelsen vil bero på det design og den tilbudsgiver som forvaltningen indgår kontrakt med, herunder dialogen med tilbudsgiver om tilrettelæggelsen af undersøgelsen.

Mini-udbud

Københavns Kommune er omfattet af Statens og Kommunernes Indkøbsservice – SKI. SKI er en indkøbsorganisation, der gennemfører EU-udbud på vegne af den offentlige og halvoffentlige sektor. SKI har indgået rammeaftaler med en række firmaer, som udbyder managementkonsulentytelser.

SKI-aftalen betyder, at Københavns Kommune ikke behøver at sende opgaver, der overstiger EU udbudsdirektivets tærskelværdier i udbud såfremt opgaven og leverandøren er omfattet af SKI-aftalen.

Københavns Kommune kan henvende sig direkte til en leverandør, der er omfattet af aftalen, eller sende opgaven i mini-udbud. Et mini-udbud består af en skriftlig henvendelse til alle leverandører omfattet af aftalen med opfordring til at afgive tilbud i løbet af min. 3 uger.

Det foreslås af hensyn til tidspresset, at sende undersøgelsen af bostederne i mini-udbud, således at vi indenfor den fastlagte tidsramme, får konkurrence og flest mulige bud på løsningen af opgaven. Det endelige tilbud vil blive valgt af forvaltningen ud fra kriterierne: Pris, leverandørens kompetence og tilbuddets kvalitet.

Tidshorisont

Udbudsprocessen anslås til ca. 5 uger med forbehold for ændringer.

I udbudsprocessen indgår følgende elementer:

1. Udarbejdelse af tilbudsmateriale
2. Modtagelse og behandling af endelige tilbud
3. Udvælgelse af tilbud
4. Dialog med tilbudsgiver og indgåelse af kontrakt

Såfremt forslag til fremgangsmåde og temaer for undersøgelsen, samt finansiering af undersøgelsen bliver godkendt på Socialudvalgets møde d. 23. januar 2008 og Borgerrepræsentationens møde den 21. februar 2008 vil Socialforvaltningen sende undersøgelsesopgaven i mini-udbud. Det forventes, at der er indgået aftale med en ekstern tilbudsgiver ultimo marts, hvorefter den konkrete undersøgelse kan gå i gang. Det foreslås, at den endelige afrapportering af undersøgelsen skal være afsluttet inden 31. august 2008.